

## FIȘA DISCIPLINEI

### Sfânta liturghie (RLM1420)

Anul universitar 2026-2027

#### 1. Date despre program

|                                        |                                    |  |
|----------------------------------------|------------------------------------|--|
| 1.1. Instituția de învățământ superior | Universitatea Babeș-Bolyai Cluj    |  |
| 1.2. Facultatea                        | Teologie Romano-Catolică           |  |
| 1.3. Departamentul                     | Teologie Romano-Catolică Didactică |  |
| 1.4. Domeniul de studii                | Teologie                           |  |
| 1.5. Ciclul de studii                  | Licență                            |  |
| 1.6. Programul de studii / Calificarea | Teologie Didactică                 |  |
| 1.7. Forma de învățământ               | Zi                                 |  |

#### 2. Date despre disciplină

|                                         |                  |                        |                                 |
|-----------------------------------------|------------------|------------------------|---------------------------------|
| 2.1. Denumirea disciplinei              | Sfânta liturghie | Codul disciplinei      | RLM1420                         |
| 2.2. Titularul activităților de curs    | Dr Noda Mózes    |                        |                                 |
| 2.3. Titularul activităților de seminar | Drd Hegedűs Rita |                        |                                 |
| 2.4. Anul de studiu                     | 2                | 2.5. Semestrul         | 1                               |
|                                         |                  | 2.6. Tipul de evaluare | Examen                          |
| 2.7. Regimul disciplinei                | Obligatoriu      | 2.8. Tipul disciplinei | Disciplină de specializare (DS) |

#### 3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

|                                                                                                        |    |                     |    |                                  |            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|---------------------|----|----------------------------------|------------|
| 3.1. Număr de ore pe săptămână                                                                         | 4  | din care: 3.2. curs | 2  | 3.3. seminar/ laborator/ proiect | 2          |
| 3.4. Total ore din planul de învățământ                                                                | 56 | din care: 3.5. curs | 28 | 3.6 seminar/laborator            | 28         |
| <b>Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)</b> |    |                     |    |                                  | <b>ore</b> |
| Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)                                       |    |                     |    |                                  | 20         |
| Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren         |    |                     |    |                                  | 1          |
| Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri                        |    |                     |    |                                  | 20         |
| Tutoriat (consiliere profesională)                                                                     |    |                     |    |                                  | 1          |
| Examinări                                                                                              |    |                     |    |                                  | 1          |
| Alte activități                                                                                        |    |                     |    |                                  | 1          |
| <b>3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)</b>                       |    |                     |    | <b>44</b>                        |            |
| <b>3.8. Total ore pe semestru</b>                                                                      |    |                     |    | <b>100</b>                       |            |
| <b>3.9. Numărul de credite</b>                                                                         |    |                     |    | <b>4</b>                         |            |

#### 4. Precondiții (acolo unde este cazul)

|                    |                                         |
|--------------------|-----------------------------------------|
| 4.1. de curriculum | Nu este cazul                           |
| 4.2. de competențe | Formarea și structura sfintei liturghii |

#### 5. Condiții (acolo unde este cazul)

|                                                  |                                                              |
|--------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|
| 5.1. de desfășurare a cursului                   | Sală de curs dotată cu tablă, computer și videoproiector     |
| 5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului | Sală dotată cu tablă, computer și videoproiector; bibliotecă |

#### 6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)<sup>1</sup>

<sup>1</sup> Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de

| Competențe profesionale |                                                                                                                                                                                                                                       |
|-------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Codul competenței       | Competență                                                                                                                                                                                                                            |
| CP1                     | Abilitatea de a prezenta adevărurile de credință în dialogul dintre conținutul normativ al doctrinei și științe, dintre comunitatea eclezială și societatea civilă, în spiritul dialogului ecumenic cu celelalte confesiuni creștine. |
| CP2                     | 5 Elaborarea de materiale didactice pentru predarea religiei romano-catolice.                                                                                                                                                         |
| CP3                     | Abilitatea angajării într-un dialog deschis cu celelalte confesiuni și cu societatea.                                                                                                                                                 |
| Competențe transversale |                                                                                                                                                                                                                                       |
| Codul competenței       | Competență                                                                                                                                                                                                                            |
| CT2                     | Capacitatea de a conduce comunități și grupuri în cadrul parohiei, prin colaborarea cu preotul și alte grupuri.                                                                                                                       |
| CT3                     | Abilitatea de a adapta permanent mijloacele catehetice și pastorale la necesitățile și evoluțiile cultural-spirituale ale societății.                                                                                                 |

## 6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)<sup>2</sup>

| Rezultatele învățării vizate prin disciplină |                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                      |
|----------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Codul competenței                            | Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)                                                                                                                                                                         | Abilități academice specifice (Specific academic skills)                                                                                                                                                                             |
| CP3                                          | 1. Descrie principiile pedagogiei și ale didacticii religiei, inclusiv metodologia instruirii și evaluării, corelate conținuturilor biblice și dogmatice.                                                                      | 1. Proiectează unități de învățare și lecții de Religie, utilizând strategii didactice adecvate vârstei elevilor și adaptând limbajul teologic la contextul educațional.                                                             |
| CP4                                          | 2. Descrie conținutul și istoria textelor biblice și mesajul literal și simbolic al acestora. Înțelege și explică concepte teologice și centrale ale doctrinei catolice, integrând perspectiva biblică, dogmatică și istorică. | 2. Interpretează critic textele biblice și documentele magisteriale, aplicând principii hermeneutice adecvate și metode de cercetare a fenomenului religios.                                                                         |
| CP5                                          | 3. Descrie sistematic și rațional concepte religioase și teologice fundamentale descrie conținutul și istoria textelor biblice și mesajul literal și simbolic al acestora.                                                     | 3. Analizează sistematic teorii și concepte teologice și acceptă dialogul cu privire la o varietate de teme controversate, de pe poziții de toleranță religioasă, și caută fundamente creștine comune mai multor grupuri religioase. |

## 7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

| Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)                                                                                                                     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Descrie principiile pedagogiei și ale didacticii religiei, inclusiv metodologia instruirii și evaluării, corelate conținuturilor biblice și dogmatice.                  |
| 2. Descrie sistematic și rațional concepte religioase și teologice fundamentale descrie conținutul și istoria textelor biblice și mesajul literal și simbolic al acestora. |
| Abilități academice specifice (Specific academic skills)                                                                                                                   |
| 1. Concepte cheie și rolul sfintei liturghii                                                                                                                               |

## 8. Conținuturi

învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

<sup>2</sup> Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

| 8.1 Curs                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Metode de predare - învățare                       | Observații <sup>3</sup>   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|---------------------------|
| 1. Definiția liturghiei, locul ei în teologie, teologia liturghiei                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | curs                                               | Nóda, Liturgika, 13–29;   |
| 2. Liturgia Vechiului Testament, rădăcinile liturghiei creștine.                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | curs                                               | Nóda, Liturgika, 33–38;   |
| 3. Istoria liturghiei, centrelor liturgice, ritului bizantin, nașterea și dezvoltarea liturghiei.                                                                                                                                                                                                                                                                      | curs                                               | Nóda, Liturgika, 38–44;   |
| 4. Epoca de aur a liturghiei, reforma liturgică a conciliului de la Trident                                                                                                                                                                                                                                                                                            | curs                                               | Nóda, Liturgika, 42–52;   |
| 5. Istoria și influența mișcării liturgice                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | curs                                               | Nóda, Liturgika, 52–64;   |
| 6. Mișcarea liturgică și reforma a conciliului Vatican II.                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | curs                                               | Nóda, Liturgika, 68–73;   |
| 7. Sărbătoarea euharistiei                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | curs                                               | Nóda, Liturgika, 68–73;   |
| 8. Locul liturghiei: biserica                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | curs                                               | Nóda, Liturgika, 73–78;   |
| 9. Liturgia orelor                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | curs                                               | Nóda, Liturgika, 88–95;   |
| 10. Timpul liturgic, anul liturgic, Advent.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | curs                                               | Nóda, Liturgika, 96–102;  |
| 11. Crăciunul și postul mare.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | curs                                               | Nóda, Liturgika, 103–112; |
| 12. Cele trei zile sfinte ale Paștelui: Joia-vinerea-Sâmbăta mare.                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | curs                                               | Nóda, Liturgika, 148–152; |
| 13. Duminica Paștelui și timpul Pascal.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | curs                                               | Nóda, Liturgika, 152–154; |
| 14. Sărbătorile sfinților                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | curs                                               | Nóda, Liturgika, 154–160; |
| Bibliografie<br>JUNGSMANN, J.A., A szentmise, Eisenstadt 1977. KUNZLER, Michael, Az egyház liturgiája, Szeged, 2005. NÓDA Mózes, Liturgika, Kolozsvár, 2009..RADÓ Polikárp, Az egyházi év, Pannonhalma 1998. RATZINGER, Joseph, A liturgia szelleme, Bp., 2002. THÖLE, Reinhard, Bevezetés az ortodoxia világába, Bp., 2001. VÁRNAGY Antal, Liturgika, Abaliget, 1996. |                                                    |                           |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                    |                           |
| 8.2 Seminar / laborator                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Metode de predare - învățare                       | Observații                |
| Liturgia euharistiei: Trident și Vatican II.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | prelegeri ale studenților, discutarea întrebărilor | Bibliografie detaliată    |
| Liturgia ortodoxă                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | prelegeri ale studenților, discutarea întrebărilor | Bibliografie detaliată    |
| Liturgia greco-catolică                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | prelegeri ale studenților, discutarea întrebărilor | Bibliografie detaliată    |

<sup>3</sup> De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                    |                        |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|------------------------|
| Liturghia reformata                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | prelegeri ale studenților, discutarea întrebărilor | Bibliografie detaliată |
| Liturghia luterana                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | prelegeri ale studenților, discutarea întrebărilor | Bibliografie detaliată |
| Liturghia anglicana                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | prelegeri ale studenților, discutarea întrebărilor | Bibliografie detaliată |
| Liturghia unitariana                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | prelegeri ale studenților, discutarea întrebărilor | Bibliografie detaliată |
| Liturghia baptiste                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | prelegeri ale studenților, discutarea întrebărilor | Bibliografie detaliată |
| Rolul muzicii in liturghie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | prelegeri ale studenților, discutarea întrebărilor | Bibliografie detaliată |
| Liturghia orelor                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | prelegeri ale studenților, discutarea întrebărilor | Bibliografie detaliată |
| Liturghia orelor                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | prelegeri ale studenților, discutarea întrebărilor | Bibliografie detaliată |
| Enciclica Mediator Dei                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | prelegeri ale studenților, discutarea întrebărilor | Bibliografie detaliată |
| Probleme speciale                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | prelegeri ale studenților, discutarea întrebărilor | Bibliografie detaliată |
| Evaluare                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | prelegeri ale studenților, discutarea întrebărilor | Bibliografie detaliată |
| <b>Bibliografie:</b> CSELÉNYI I., Az eukarisztis liturgiája, in: Athanasia 5, Nyíregyháza, 1997.<br>DOBSZAY L., A zsolozsma, in: Egyházzenei füzetek I/1, 1999, 7. DOLHAI L., A liturgia teológiája, Bp., 2002. EVDUKINOV, P., Ortodoxia, București, 1996. IVANCSÓ I., A keleti liturgiák, Nyíregyháza, 2002. JAKUBINYI Gy., Vallási archontológia, Gyulafehérvár, 2004. JUNGSMANN, J.A., A szentmise, Eisenstadt 1977. MIKLÓSHÁZY A., Benedicamus Domino Áldjuk az Urat!, Eisenstadt 1984. RADÓ P., Sacra liturgia. In: FÉLRGYHÁZY J., Az egyház a korai középkorban, Bp., 1967.<br>SASVÁRI L., A világ örmény katolikussága, in: Az örmény katolikus egyház története és művészete, szerk. FANCSALI J. és ISSEKUTZ S., Bp., 1999. THÖLE, Reinhard, Bevezetés az ortodoxia világába, Bp., 2001. |                                                    |                        |

## 9. Evaluare

| Tip activitate                                                                                                                                                                      | 9.1 Criterii de evaluare <sup>4</sup>                                      | 9.2 Metode de evaluare <sup>5</sup>              | 9.3 Pondere din nota finală |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|-----------------------------|
| 9.4 Curs                                                                                                                                                                            | Concepte cheie și rolul sfintei liturghii                                  | examen parțial si de sfârșit de semestru (scris) | 75%                         |
|                                                                                                                                                                                     |                                                                            |                                                  |                             |
| 9.5 Seminar/laborator                                                                                                                                                               | Lucrare de seminar conform metodologiei de cercetare a teologiei liturgica | examen de sfârșit de semestru (scris)            | 25%                         |
|                                                                                                                                                                                     |                                                                            |                                                  |                             |
| 9.6 Standard minim de promovare                                                                                                                                                     |                                                                            |                                                  |                             |
| Cunoașterea de bază al istoriei liturghiei. Condiții de examen examenul: examen scris;<br>Nota examen parțială și examen 75%. + Seminar 25; Parțialul este după a șaptea săptămână. |                                                                            |                                                  |                             |

<sup>4</sup> Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

<sup>5</sup> Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

#### 10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)<sup>6</sup>

|                                              |  |  |
|----------------------------------------------|--|--|
|                                              |  |  |
| Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă |  |  |

Data completării:

04.06.2026.

Semnătura titularului de curs

Prof. dr Noda Mózes

Semnătura titularului de seminar

Drd. Hegedűs Rita

Data avizării în departament:

04.06.2026.

Semnătura directorului de departament

Prof. dr Noda Mózes

---

<sup>6</sup> Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.